

امام جواد(ع) مظهر جود و کرم اهل بیت / جود و کرم بهترین راه جذب دل های مردم

امروز روز شهادت یگانه فرزند امام رضا (ع) است و چه تلخ تمام می شود ماهی که آن را به امام رضا (ع) نسبت می دهند، گویی تلخی همین شهادت باعث شده است که قبل از آن چندین روز سرور و شادی برای شیعیان در این ماه وجود داشته باشد.

امروز روز شهادت یگانه فرزند امام رضا (ع) است و چه تلخ تمام می شود ماهی که آن را به امام رضا (ع) نسبت می دهند، گویی تلخی همین شهادت باعث شده است که قبل از آن چندین روز سرور و شادی برای شیعیان در این ماه وجود داشته باشد. به گزارش خبرنگار مهر، 29 ذی القعدة روز شهادت نهمین پیشوای شیعیان است اما داغدار بودن و عزادار بودن امام هشتم (ع) در غم از دست دادن فرزندش اندوه خاصی را بر دل محبان و شیعیان این حضرت گماشته است که رنگ و بوی آن را می توان در کوچه های شهر و خیابان منتهی به حرم امام هشتم(ع) به روشنی دید.

امروز در غم امامی به سوگ نشسته ایم که در جود و بخش بسیار والا هستند و تا جایی رسیدند که به ایشان لقب جواد دادند، علاوه بر این، علاقه امام رضا (ع) به فرزندش باعث شده است که وقتی شیعیان ایشان برای عرض حاجتی به حرم علی بن موسی الرضا(ع) مشرف می شوند ایشان را به پسرش جواد(ع) قسم می دهند و شاعر چه زیبا می گوید که: من به لطف نگاهت ای باران/سوی مشهد زیاد می آیم/دست بر روی سینه هر بار از/سمت باب الجواد می آیم ویژگی های شخصیتی امام جواد را محبان و دلدادگان آن حضرت خوب می دانند و کمتر کسی است که تا به حال لطف و کرم این امام رئوف شامل حالش نشده باشد؛ اما تا چه میزان دوستداران آن حضرت که از بخشش و جود ایشان که یقیناً بهره ها برده اند، در زندگی اجتماعی خود و در تعامل با مردم آن را پیاده کرده اند؟ شهادت این امام همام بهانه ای شد تا جایگاه بخشش را به عنوان عالی ترین صفت امام جواد (ع) در جامعه و در بین محبان ایشان امروز واکاوی کنیم.

تمامی صفات نیکو در همه امامان یکسان بوده است

حجت الاسلام محمد الهی خراسانی، استاد حوزه و دانشگاه در گفتگو با خبرنگار مهر می گوید: صفات و اوصافی که از اهل بیت(ع) در روایات نقل شده است بسیار زیاد است اما نکته مهمی که این صفات دارند این است که تمام ویژگی های خوب و نیکو را همه امامان دارند و مثلاً زمانی که از شجاعت امام حسین(ع) صحبت می کنیم باید بدانیم که امام حسن (ع) و سایر ائمه نیز دارای صفت شجاعت هستند و یا هنگامی که از جود و کرم امام جواد (ع) صحبت می کنیم این سخاوت در همه ائمه (ع) وجود دارد اما با توجه شرایط حاکم در آن روز، یکی از ویژگی های این امامان در بین مردم تجلی بیشتری پیدا می کند. وی ادامه داد: چیزی که باعث می شود که امام نهم، جواد ائمه بشود این است که با توجه به شرایط آن روز، بخشندگی ایشان در بین سایر ویژگی های شخصیتی وی در میان مردم تجلی بیشتری پیدا می کند و موقعیت و شرایط جامعه به گونه ای بوده است که امام جواد (ع) با سخاوت خود به این صفت معروف می شوند.

حجت الاسلام الهی خراسانی با بیان اینکه محبوبیت واقعی همواره از آن اهل بیت(ع) بوده است گفت: در شرایطی که دشمن تلاش زیادی داشت تا جایگاهی بین مردم پیدا کند و تصور می کرد که با تشریفات درباری و فرامین و ابلاغیه ها می تواند این جایگاه را بدست بیاورد، حضرت جواد (ع) با اخلاق اجتماعی و تعامل خوب با مردم نشان دادند مرجعیت اجتماعی از آن اهل بیت (ع) می باشد و علتش این بود که تجلی قرآن را در اهل بیت می دیدند نه در سیره حکمایی که بر آنها حکومت می کردند.

بخشندگی امام جواد از دوران کودکی

این استاد حوزه و دانشگاه افزود: امام جواد (ع) از همان سال های کودکی به بخشندگی معروف بودند و در روایتی آمده است که در همان دوران کودکی، عده زیادی از مردم در مقابل منزل ایشان تجمع می کردند تا از ایشان حاجت بطلبند و امام جواد (ع) از آنان دستگیری نماید که این باعث شد تا خدمتکاران امام (ع) تصمیم بگیرند که ایشان را از درب دیگری داخل و خارج از منزل کنند تا مردم برای امام جواد (ع) ایجاد مزاحمت نکنند.

حجت الاسلام الهی خراسانی ادامه داد: وقتی این خبر به امام رضا (ع) رسید ایشان طی نامه به حضرت جواد (ع) فرمودند: به حق که من به عنوان یک پدر برگردن تو دارم از تو می خواهم تا از همان درب اصلی رفت و آمد کنی و در آن نامه سفارش کرده بودند که تا می توانی به فقیران کمک و از آن آنان دستگیری کن و سعی کن آشنایی را که می شناسی و در درجه اول خویشاوندان را از حاجتی که دارند بی نیاز سازی و آنها بیشتر از بخشش تو بهره مند شوند.

این پژوهشگر قرآن و حدیث گفت: پس از عزیمت حضرت جواد (ع) به بغداد و ازدواجی که ایشان در آنجا داشتند، زندگی در فضای دربار، ذره ای بر روی اخلاق ایشان تاثیر نگذاشت و از روحیه مردمی ایشان کاسته نشد و همان دلسوزی قدیم را نسبت به مردم داشتند و این سر محبوبیت بی نظیر ایشان است.

مهربانی؛ عامل جذب مردم به خاندان عصمت و طهارت

وی راز نفوذ پیامبر در دل مردم را نیز مهربانی ایشان دانست و گفت: قرآن اشاره می کند که مهربانی و عطوفت رسول اکرم دلیل نفوذ ایشان در دل مردم بوده است و در آیه ای خطاب به حضرت محمد(ص) می فرماید: اگر تو انسان تند خویی بودی، مردم از اطراف تو پراکنده می شدند. از این آیه مشخص می شود که پیش از علم و معنویت پیامبر که باعث جذب مردم می شد،

مهربانی حضرت، عامل جذب مردم بوده است.

حجت الاسلام الهی خراسانی ادامه داد: جود و کرم بهترین راه برای جذب دل های مردم به سمت حق است و در روایات و سخنان بزرگان آمده است که مردم را نمی شود فقط با بیان معارف و گوشزد کردن مسائل معرفتی جذب صراط مستقیم کرد و گاهی لازم است با مهربانی و عطوفت نسبت به مردم، دلهایشان را متوجه حقیقت کنیم و این همان چیزی است که حضرت جواد (ع) که امام و هادی یک امت بودند به خوبی از آن بهره می بردند و استفاده می کردند.

بزرگواری یعنی بدون چشمداشت مهربانی کردن

وی به جایگاه بخشش و محبت در جامعه امروزی اشاره کرد و گفت: چرا امروز به حرف های همدیگر کمتر گوش می دهیم و کمتر به هم اعتماد می کنیم؟ یکی از مهم ترین دلایل این است که ما کمتر به هم محبت میکنیم و می پنداریم که محبت همیشه دلیل می خواهد و طرف مقابل باید حتما به ما خیری رسانده باشد که مورد خیررسانی ما قرار بگیرد.

این استاد دانشگاه و حوزه افزود: جود ریشه در بزرگواری دارد و بزرگواری یعنی بدون چشمداشت به دیگران خیر رساندن و به آنان مهربانی کردن. خداوند متعال در قرآن کریم سوره لیل در این باره می فرماید: مردم دو دسته هستند؛ کسانی که راحت می بخشند و کسانی که بخشش مال برای آنان بسیار سخت می باشد و پس از معرفی این دو گروه می فرماید سعادتمند کسی است که روحیه بخشش و کرم دارد و از روی اعتقادات الهی و برای رضای خدا به دیگران نیکی می کند.

وی ادامه داد: کسانی که با توجه به رضای خداوند انفاق می کنند و می بخشند در پاسخ به سوال افرادی که می گویند مگر فلانی برای تو چه کرده است که تو می خواهی چنین خیری به او برسانی می گویند؛ من به دنبال رضای خدا هستم و این کار را انجام می دهم چون خدا دوست دارد و البته خداوند هم پاداش چنین فردی را به بهترین شکل می دهد و در آخرین آیه سوره لیل می فرماید خدا هم او را راضی خواهد کرد.

ارزش بخشش به نیت افراد است

حجت الاسلام الهی خراسانی عنوان داشت: از نگاه قرآن و روایات ارزش بخشش به مقدار آن نیست بلکه به نیت آن فردی است که دارد آن بخشش را انجام می دهد و اگر انسان از همان مال اندکی که به آن دل بسته است انفاق کند و آن را به نیازمندان ببخشد، این کار در نزد خدا بسیار با ارزش است. برای مثال وقتی یک کارگر، مهمانی را بر سر سفره نان و پنیر خود دعوت می کند، این به مراتب ارزشش از آن ثروتمندی که از مال نامرغوب و دورریخته خودش به دیگران کمک می کند بیشتر است.

این دانش آموخته قرآن و حدیث، در خصوص علم امام جواد (ع) و بعد علمی ایشان نیز گفت: دشمن تصور می کرد که چون امام جواد (ع) در سن کم به رهبری و امامت شیعیان انتخاب شده است مانند پدر نمی تواند در مناظرات و مباحثات علمی توفیق چندانی حاصل کند.

وی افزود: اما آنان نمی دانستند که امام، امام است؛ هر چند کودک باشد و خداوند از همه آگاه تر است که چه کسی را برای رهبری و هدایت مردم انتخاب نماید. از آیات قرآن نیز می توانیم بفهمیم که حتی خداوند دو تن از انبیای خود یعنی حضرت عیسی و حضرت یحیی را در سن کودکی به نبوت انتخاب کرد.

تخصص؛ لازمه تعهد

حجت الاسلام الهی خراسانی گفت: بعد از انجام مناظرات و شکست دشمن، آنان فهمیدند که توان رویایی علمی با ایشان را ندارند و اگر امام جواد (ع) برای رهبری و پیشوایی شیعیان انتخاب شده است یعنی اینکه از همه دانشمندان آن زمان آگاه تر و شایسته تر بوده است.

وی با ذکر حدیثی از امام جواد(ع) تخصص در کار را لازمه تعهد دانست و گفت: امام جواد در حدیثی می فرماید که اگر کسی بدون علم در کاری وارد شود ضرر کار او بیشتر از نفع اوست. این روایت نشان می دهد اینکه عده ای می گویند که از نگاه دین فقط تعهد مهم است نه تخصص، سخن نادرستی است. از نگاه دین، تعهد یعنی بدون تخصص و آگاهی لازم، کاری را بر عهده نگیریم.

جود؛ یعنی بخششی که تمام و کمال باشد

حجت الاسلام علی بخشی مسئول امور مبلغین سازمان تبلیغات خراسان رضوی نیز در این رابطه می گوید: امام جواد (ع) به جواد معروف هستند و جواد از ریشه "جود" به معنای بخشش آمده است. البته همه ائمه علیهم السلام اهل جود و بخشش بوده و هستند اما هر یک از ائمه ما در زمان حیات خود به صفتی مشهور گشته اند.

وی ادامه می دهد: جود یعنی بخششی که تمام و کمال باشد و همچنین مستمر و دائمی و همیشگی باشد. بنابراین امام جواد (ع) به این دلیل به "جواد" مشهور شده اند که اولاً بخشش ایشان تمام بوده یعنی نقصی نداشته چون ایشان امام بوده اند و امام خلیفه خدا در زمین است و آئینه صفات خدا نیز هست و خداوند در بخشش خودش کوتاهی ندارد و دیگر اینکه مستمر و دائم و همیشگی بوده است

حجت الاسلام بخشی گفت: نکته قابل توجه این است که در اذهان ما بخشش به موضوعات مالی منحصر شده است یعنی شما می بینید که شخصی پشت چراغ قرمز به فقیر کمک می کند اما در مقابل بوق دیگری طاقت نمی آورد و توان بخشش آن فرد را ندارد، قطعاً اگر این موضوعات و موارد مشابه این ارزشش از بخشش مالی بیشتر نباشد کمتر نیست، آن چه باید برای ما درس باشد همین است که ما در ذهن خودمان بخشش را توسعه بدهیم یعنی در همه موارد لازم و در مورد همه افراد بخشنده باشیم.

بخشش را نسبت به همه بخواهیم

مسئول امور مبلغین سازمان تبلیغات خراسان رضوی بیان داشت: گاهی برخی از ما حاضریم به لحاظ مالی بخشش های قابل توجهی بکنیم اما در مورد یک سبقت گرفتن ساده در خیابان یا حق تقدم یا مثال هایی از این قبیل بسیار عجولانه عمل می کنیم و توان بخشش نداریم.

حجت الاسلام بخشی ادامه داد: مساله بعدی در این است که ما بخشش را نسبت به همه بخواهیم، ما خانواده خود، همسر و فرزند خود، برادر و خواهر خود را ببخشیم. مواردی دیده می شود که کسی در مورد ظلم فاحش یک غریبه کوتاه می آید اما در مورد یک رفتار ناملایم همسرش طاقت ندارد و نمی تواند ببخشد.

وی به بخشش امام جواد حتی پس از شهادت اشاره کرد و گفت: مرسوم است که در احتیاجات مالی به امام جواد (ع) متوسل می شوند و این مسئله ریشه روایی ندارد اما هم سیره علمای بزرگ ما بوده و هم مجرب و جا افتاده است که حضرت امام جواد (ع) سریع الاجابه هستند. مضمون روایات بر می آید که آن حضرت هیچ کسی را از خود نرانده اند و بعد از شهادت نیز سائلان را ناامید نکرده و نمی کنند، به همین دلیل در مسایل مالی به امام جواد (ع) متوسل می شویم.

مسئول امور مبلغین سازمان تبلیغات خراسان رضوی به علم بالای امام جواد اشاره کرد و گفت: امامت امام جواد (ع) مقارن خلافت مامون بود و مامون بارها قصد کرد که امام را با آزمایشات علمی به خیال خودش تخریب کند اما جریانات متعدد از مناظرات و مباحثات ایشان با افراد مهم و مشهور گواه علم الهی امام جواد (ع) است. آن حضرت بارها و بارها علمای معاصر خود را شرمنده و سرافکنده علم خود کرد و با وجود سن کم حضرت در ابتدای امامت در مجالس بزرگان شرکت کرده و به بیان مطالب علمی می پرداخت.

این روزها که ایران دوباره سیه پوش یکی از اولاد پیامبر شده است، می توان از هر کجای این سرزمین دل ها را به سمت کاظمین فرستاد و از آنجا به ساحت مقدس امام جواد(ع) عرض تسلیت داشت، اما گنبد و گلدسته های پدر امام جواد، راه میانبری را برای عرض ارادت به ما نشان می دهد پس از هرکجا که هستیم دلمان را روانه باب الجواد حرم امام رضا(ع) می کنیم و با اشک هایمان عرض تسلیتی به ساحت ایشان داریم و می گوئیم آجرک الله یا علی بن موسی الرضا (ع).

گزارش: یونس طاهریان